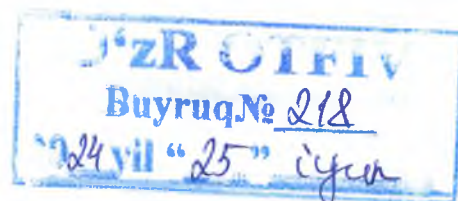

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

*60811200 – Suv xo‘jaligi va melioratsiya bakalavriat ta‘lim
yo‘nalishining*

MALAKA TALABLARI

Toshkent - 2024

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

“Toshkent davlat agrar universiteti”

“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti” Milliy tadqiqot universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024 yil

«25» iyun dagi 218 - sonli buyrug‘i bilan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’limning davlat ta’lim standard. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’limning davlat ta’lim standard. Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

1. Umumiy tavsifi.....	4
1.1. Qo‘llanish sohasi.....	4
1.1.1. Malaka talabining qo‘llanilishi.....	4
1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2. Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	4
1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari.....	4
1.2.4. Kasbiy vazifalari.....	5
2. Kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar.....	6
3. Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar.....	7
4. Fanlar katalogining tuzilishi.....	7
Bibliografik ma’lumotlar.....	10
Kelishuv varag‘i.....	11

1. Umumiy tavsifi

60811200 – Suv xo'jaligi va melioratsiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va sirtqi ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda **bakalavriat dasturining meyoriy muddati 4 yil.**

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talablari 60811200 – Suv xo'jaligi va melioratsiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur ta'lim yo'nalish bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor - o'qituvchilari;

ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va o'quv dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim muassasining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat kiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarning tasnifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

60811200 – Suv xo'jaligi va melioratsiya ta'lim yo'nalishi – fan sohasidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'lib, professional ta'limi muassasalarida ta'lim yo'nalishiga oid fanlarni o'qitish, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlari, davlat boshqaruvi organlari, umumiy o'rta, o'rta maxsus kasbiy ta'limning davlat va nodavlat muassasalarida kompleks masalalar bilan bog'liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning obyektlari.

O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi, Qoraqalpoq Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi huzuridagi Meliorativ ekspeditsiya, Sirdaryo-So'x ITHB huzuridagi Meliorativ ekspeditsiya, Chirchiq-Ohangaron ITHB huzuridagi Meliorativ ekspeditsiya, Sirdaryo-Zarafshon ITHB huzuridagi Meliorativ ekspeditsiya, Zarafshon ITHB huzuridagi Meliorativ ekspeditsiya, Quyi-Sirdaryo ITHB huzuridagi Meliorativ ekspeditsiya, Quyi-Zarafshon ITHB huzuridagi Meliorativ ekspeditsiya, suv omborlari, nasos stansiyalar va boshqa suv xo'jaligi hamda melioratsiya inshootlari, davlat va nodavlat tashkilot, korxonalar va muassasalar, kompaniyalar (firmalar), ishlab chiqarish birlashmalari va boshqalar.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari:

ilmiy-tadqiqot;

*loyiha texnologik;
ishlab chiqarish;
tashkiliy-boshqaruv;
axborot-tahliliy faoliyati.*

1.2.4. Kasbiy vazifalar.

60811200 – Suv xo‘jaligi va melioratsiya ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi qo‘yidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bulishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

kichik ilmiy xodim va yordamchi lavozimlarda ilmiy-tadqiqot ishlari olib borishi;
ilmiy-uslubiy va boshqa texnik ishlarini bajarish;
ilmiy-tadqiqot va ishlab chiqarish jamoasi tarkibida (ta’lim yo‘nalishi xususiyatlariga mos ravishda) kasbiy faoliyat masalalarini yechish;
ilmiy-amaliy seminarlar, konferensiyalarni tashkil etish hamda ilmiy, tahliliy ommabop nashrlarda maqolalar bilan qatnashish;
ilmiy va ilmiy-uslubiy faoliyat turlari bo‘yicha axborot-resurs kataloglarini tuzish va ulardan foydalanish;
mavzu (topshiriq) bo‘yicha ilmiy-texnikaviy ma’lumotlarni yig‘ish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan ma’lumotlarni tizimlashtirishda ishtik etish;
yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o‘z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;
irrigatsiya va melioratsiya sohasidagi ilg‘or ilmiy-tadqiqot natijalarini va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda qatnashish bo‘yicha faoliyat olib borish qobiliyatiga ega bo‘lishi lozim.

Loyihaviy-texnologik faoliyatida:

suv resurslaridan samarali foydalanish va mavjud suvdan foydalanish texnologiyalarini taqomillashtirish hamda ularni tizimli yondashuv asosida taqomillashtirish tadbirlarida ishtiroq etish;
zamonaviy resurstejamkor sug‘orish va meliorativ tizimlarni hamda ilg‘or texnologiyalarni loyihalash va amalga oshirish;
o‘z faoliyatida axborot texnologiyalarning xalqaro va kasbiy standartlarini, zamonaviy metodologiyalarini, instrumental va hisoblash vositalarini ixtisosligiga mos ravishda qo‘llash;
irrigatsiya va melioratsiya tizimlari va mexanizmlaridan foydalanish samaradorligini oshirish takliflarini ishlab chiqish, texnika va texnologiyalar uchun uskunalar, moslamalar va zaruriy jihozlarni tanlash, bajariladigan ishlarni sifatini oshirish usullarini taqomillashtirish;
gidrotexnika inshootlari, nasos stansiyalari va jihozlari, ularning qismlari va qurilmalarining parametrlari va imkoniyatlarini aniqlash;
irrigatsiya va melioratsiya sohasida loyihaviy va dasturiy ho‘jjatlarni ishlab chiqishda ishtirok etish.

Ishlab chiqarish faoliyatida:

irrigatsiya va melioratsiya sohasidagi texnologik jarayonlarni tashqil etish;
ishlab chiqarishni tashqil etishning samarali usullarini tanlash va qo‘llash;
ilmiy va amaliy faoliyatda sohaga mos tizimni rivojlantirish va ulardan foydalanish;
kasbiy etika kodeksiga rioya qilish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

irrigatsiya va melioratsiya sohasida ishlab chiqarish faoliyatini boshqarish rivojlantirish;

suv xo‘jaligi va melioratsiya sohasi ishlab chiqarishida texnologiya va texnik vositalardan foydalanishning samaradorligi ko‘rsatkichlarini hisoblash va baholash;

ishlab chiqarishda hayot faoliyati xavfsizligi bo‘yicha mutaxassislarga qo‘yiladigan talablarni ishlab chiqish;

ishlab chiqarish jarayonlarini amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan jarayonlar va resurslarini rejalashtirish;

zamonaviy axborot texnologiyalar tizimini yaratish va ulardan foydalanish bilan bog‘liq bo‘lgan ishlab chiqarish jarayongi monitoringi va sifatini baholash metodlari va mexanizmlarini ishlab chiqish;

atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish;

sohaga oid innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq qilishni tashkil etish;

ijrochilar jamoasi ishini tashkil qilish;

fikrlar har xil bo‘lgan sharoitda boshqaruv qarorini qabul qilish;

bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natijalarini baholash;

ishlab chiqarish jarayonlarining atrof-muhit muhofazasi, yong‘in, texnika va mehnat xavfsizligi talablariga mosligini monitoring qilish.

Axborot-tahliliy faoliyatda:

Loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo‘yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

2. Kompetensiyalarga qo‘yiladigan talablar.

davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;

mantiqiy fikrlashlarni rivojlantirish, to‘g‘ri xulosa chiqarish, matematik madaniyatni shakllantirish;

xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo‘yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo‘lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;

axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo‘llay bilishi, axborotlarni yig‘ish, saqlash, kayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo‘lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o‘z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

sog‘lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to‘g‘risida tassavvurga ega bo‘lish;

ta’lim yo‘nalishi ixtisoslik fanlarni o‘rganish va chuqur egallash uchun zarur bo‘lgan fundamental umumkasbiy bilimlarni, amaliy ko‘nikma va o‘quvlarni shakllantirishi; ta’lim yo‘nalishiga muvofiq kasb faoliyati sohalarida erishilgan asosiy yutuqlar, muammolar va ularning rivojlanish istiqbollari haqida tasavvur hosil qilishi;

pedagogik faoliyatda ta’limning innovatsion usullaridan foydalanish, yangi pedagogik, axborot va internet texnologiyalarini tadbiq etgan holda tashkil etishi;

o‘zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil qarorlar qabul qila bilishi;

axborot, bilim, ma'lumotni bir-biridan farqlash malakasiga ega bo'lishi, axborot texnologiyalaridan foydalana olishi;

bugungi axborotlashgan jamiyat sharoitida axborot texnologiyalarining mohiyati va ahamiyatini tushunish, axborot xuruji xavfi va tahdidlarni anglash, axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

internet tarmog'idan axborotlarni olish, saqlash, qayta ishlashning asosiy usullari va vositalariga ega bo'lishi, axborotni boshqarish vositasi sifatida kompyuter bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishi;

pedagogik faoliyatida axborot, pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahoratdan foydalana olishi;

ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga innovatsion yondashishi;

ilmiy faoliyati natijalari bo'yicha davlat va xorijda e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlashi;

patent olish uchun ish meyoriy hujjatlar tayyorlay olishi;

davlat, nodavlat va notijorat tashkilotlari tomonidan e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash malakalariga ega bo'lishi lozim.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

malakaviy amaliyot – majburiy va tanlov fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talabla.

Malakaviy amaliyot – majburiy va tanlov fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

1. O'quv tanishuv amaliyoti;
2. Ishlab chiqarish amaliyoti;
3. Bitiruv oldi amaliyoti.

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T./r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semestr
1.00		Majburiy fanlar			
1.01	XT1112	Xorijiy til	360	12	1,2
1.02	MAT1112	Oliy matematika	360	12	1,2
1.03	FIZ1105	Fizika	150	5	1
1.04	OYT1104	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	1
1.05	TIL1104	O'zbek(rus) tili	120	4	1
1.06	KIM1105	Kimyo	150	5	1
1.07	MKG1205	Muhandislik va kompyuter grafikasi	150	5	2
1.08	IG1205	Injenerlik geodeziyasi	150	5	2
1.09	JTS1204	Jismoniy madaniyat va sport	120	4	2
1.10	QM1204	Qurilish materiallari	120	4	2
1.11	FAL1304	Falsafa	120	4	3

1.12	DIN1304	Dinshunoslik	120	4	3
1.13	AT1406	Axborot texnologiyalari	180	6	4
Suv xo'jaligi va melioratsiya faoliyat turi bo'yicha majburiy fanlar					
1.14	SXK1306	Suv xo'jaligi va melioratsiyaga kirish	180	6	3
1.15	GG1306	Geologiya va gidrogeologiya	180	6	3
1.16	MGBI1305	Meliorativ gidrogeologiya. Burg'ilash ishi.	150	5	3
1.17	TD1406	Tuproqshunoslik va dehqonchilik	180	6	4
1.18	GID1410	Gidravlika	300	10	4,5
1.19	EG1405	Ekspluatatsion gidrometriya	150	5	4
1.20	QSF1506	Qishloq xo'jaligida suvdan samarali foydalanish texnologiyalari	180	6	5
1.21	IM1515	Irrigatsiya va melioratsiya	450	15	5,7,8
1.22	YRM1705	Yerlar rekultivatsiyasi va muhofazasi	150	5	7
1.23	NNS1705	Nasoslar va nasos stantsiyalari	150	5	7
1.24	GTI1705	Gidrotexnika inshootlari	150	5	7
1.25	GTF1710	Gidromeliorativ tizimlardan foydalanish	300	10	7,8
1.26	SYT1806	Sho'r yuvish texnologiyalari	180	6	8
2.00		Tanlov fanlari	1380	46	
2.00		<i>Tanlov fanlar</i>	1380	46	3,4,5,7,8
Kvalifikatsiya		Muhandis-gidrotehnik (Suv xo'jaligi va melioratsiya)			
Suv xo'jaligi va melioratsiya ishlarini mexanizatsiyalashtirish faoliyat turi bo'yicha majburiy fanlar					
1.14	M 1308	Механика I,II	240	8	3,4
1.15	MKM1306	Materialshunoslik va konstruksion materiallar	180	6	3
1.16	GGM 1406	Gidravlika va gidravlik mashinalar	180	6	4
1.17	MDI 1310	Mashina detallari va loyihalash asoslari	300	10	3,4
1.18	TTV 1506	Traktorlar va transport vositalari	180	6	5
1.19	QT 1511	Qurilish texnikalari	330	11	5,7
1.20	MT 1711	Melioratsiya texnikasi	330	11	7,8
1.21	MST1710	Melioratsiya va suv xo'jaligi ishlari texnologiyasi	330	11	7,8
1.22	MSE 1711	Melioratsiya va suv xo'jaligi texnikalari ekspluatatsiyasi	330	11	7,8
2.00		Tanlov fanlar	1680	56	
2.00		<i>Tanlov fanlar</i>	1680	56	3,4,5,7,8
Kvalifikatsiya		Muhandis-mexanik (Suv xo'jaligi va melioratsiya ishlarini mexanizatsiyalashtirish bo'yicha)			
Gidromeliorativ tizimlaridan foydalanish faoliyat turi bo'yicha majburiy fanlar					
1.13	GG1307	Geologiya va gidrogeologiya	240	8	3,4

1.14	TD1408	Tuproqshunoslik va dehqonchilik	180	6	4
1.15	GID1410	Gidravlika	300	10	4,5
1.16	GMTF1710	Gidromeliorativ tizimlardan foydalanish	300	10	7,8
1.17	RTST1515	Resurs tejamkor zamonaviy sug'orish texnologiyalari	450	15	5,7,8
1.18	SXRT1510	Suv xo'jaligida raqamli texnologiyalar	300	10	5,7
1.19	SYMM1709	Sug'oriladigan yerlarda meliorativ monitoring	300	10	7,8
1.20	IM1710	Irrigatsiya va melioratsiya	300	10	7,8
1.21	GML1504	Gidromeliorativ tizimlarni loyihalash	120	4	5
2.00		Tanlov fandlari	1590	53	
2.00		<i>Tanlov fanlari</i>	1590	53	3,4,5,7,8
Kvalifikatsiya		Muhandis-gidrotehnik (Suv xo'jaligi va melioratsiya)			
		Jami	6150	210	
		Malakaviy amaliyot	900	30	6
		Yakuniy davlat attestatsiyasi			8
		Jami	1050	30	
		HAMMASI	7200	240	

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002:651. 1/7

Guruh T 55

OKC 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat jabhasi, bakalavriatning asosiy o'quv reja va o'quv dasturi, malaka, amaliyot, attestatsiya, profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, ishga joylashtirishga muhtoj shaxslarni aniqlash, irrigatsiya, melioratsiya, suv xo'jaligi, resurstejamkor sug'orish, meliorativ tizimlar, atrof-muhitni muhofazasi, mehnatni tashkil etish, personalni boshqarish, aholini ijtimoiy muhofaza qilish, inson taraqqiyoti.

Ishlab chiquvehilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta’lim muassasalari hamda kadrlar iste’molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti” Milliy tadqiqot universiteti

Rektor B.Mirzayev

2024-yil “06”

M.O’

KELISHILDI:

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish
tadqiqotlari markazi

Direktor M.Boltabayev

2024-yil “06”

M.O’

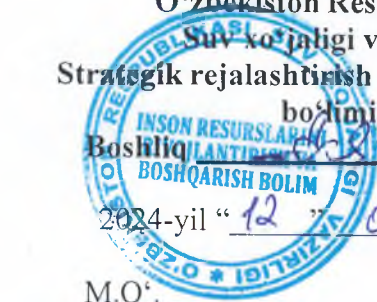

O‘zbekiston Respublikasi
Suv xo‘jaligi vazirligi
Strategik rejalashtirish va metodologiya
bo‘limi

Boshliq X.Lapasov

2024-yil “06”

M.O’

Guliston davlat universiteti

Rektor M.Xodjiyev

2024-yil “06”

M.O’

Irrigatsiya va suv muammolari ilmiy-
tadqiqot instituti

Direktor A.Urazkeldiyev

2024-yil “06”

M.O’

MCHJ “UzGIP”
Texnik direktor U.Abdulayev

2024-yil “06”

M.O’

“O‘zsuvqurilish”
Boshqaruv raisi R.Umarov

2024-yil “06”

M.O’

Toshkent Davlat agrar universiteti

Birinchi prorektor S.Islamov

2024-yil “06”

M.O’

